

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№3(2)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

*Elektron nashr. 422 sahifa,
16-mart, 2026-yil.*

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Katta guruh tarbiyalanuvchilarida kasb haqidagi dastlabki tasavvurlarni shakllantirish metodikasini innovatsion ekotizim sharoitida takomillashtirish	18
Uralova Fotima Baxtiyor qizi	
Malakali sportchilarning kommunikativ qobiliyatlarini takomillashtirishda sotsiologik yondashuv (gandbolchilar misolida).....	23
G. A. Valiyeva	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida motor alaliyali bolalarni ruhiy va nutqiy rivojlantirish usullari	27
Suyunova Surayyo Ulash qizi	
Sog'lom bola ekotizimining asoslari: ovqatlanish, immunitet va rivojlanish	31
Israilova Xusnida Adilovna	
Mobil ilovalar yordamida mustaqil o'qishni rivojlantirish	37
Raximova Feruza Najmiddinovna	
Biologiya darslarida muammoli ta'lim texnologiyasini qo'llash orqali mantiqiy fikrlashni rivojlantirish	42
Dauekeeva Gulistan Orinbaevna	
Talabalarga ingliz tilidagi matnlarni kommunikativ metod yordamida o'qish texnikasini takomillashtirish usullari	46
Mo'minova Mahliyo Axrorjonovna	
Velosiped haydashning afzalliklari.....	49
Raxmonova Go'zal Bobir qizi	
Компетентностный подход как стратегическая основа модернизации образования и его реализация в преподавании русского языка как иностранного в Узбекистане	54
Мирзакбарова Севда Бахиддиновна	
Umumta'lim maktablarida texnologiya fani mashg'ulotlarini tashkil etishning zamonaviy yondashuvlari va metodlari.....	58
Ziyamova Gulbaxor Tulabayevna	
Типы аббревиации в русском и узбекском языках: сравнительно-типологический анализ.....	62
Рахмонова Бахтигул Пайзилловна	
Maktabgacha ta'limda nutqni rivojlantirish jarayonida didaktik o'yinlardan foydalanish metodikasi	65
Abidjonova Mushtariybonu Qobiljon qizi	
Tarbiyaviy tadbirlarni samarali tashkil etishda maktabgacha ta'lim tashkiloti va ota-onalarning o'zaro hamkorlik masalalari.....	71
Sanayeva Surayyo Bobonazarovna, Jabborova Shaxina G'affor qizi	
Qadriyatli yondashuv asosida talabalarni ma'naviy-axloqiy tarbiyalash mexanizmlarini takomillashtirish ..	76
G'aybullayev Quvonchbek G'olibovich	
Maktab o'quvchilarida stressga barqarorlik namoyon bo'lishining psixologik tahlili	83
Ismoilova N. Z.	
Yoshlar ma'naviyatini shakllantirishda milliy qadriyatlarning o'rni.....	87
Karshiyev Jaxongir Abdirayimovich	
Funksional savodxonlikni rivojlantirishda o'qish savodxonligining o'rni va ahamiyati	91
Xatamova Munisa Mamadulla qizi	
Transformatsiyalash tizimi asosida o'quvchilarning loyihalash kompetensiyalarini rivojlantirish samaradorligi	95
Jurayeva Zulayxo Islomovna	
Zamonaviy boshqaruv nazariyalarida rahbar muloqoti (transformatsion, kommunikativ va ishtirokchi boshqaruv yondashuvlari asosida).....	102
Islamova Difuza Dilshodovna	

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida pedagogik kompetentlikni tabaqalashgan yondashuv asosida rivojlantirish mazmuni	107
Begmatova Nasiba Mengnarovna	
Bo'lajak maxsus pedagoglarni inklyuziv ta'limda subyektlar faoliyatini o'rgatish metodikasi	112
Dilshodov Abrorjon Dilshodjon o'g'li	
Pre-Reading Activities to Enhance Foreign Language Reading Comprehension: Reading "The Adventures of Tom Sawyer" in 10–11 Grades	118
Djumaniyazova Zulfiya Kaliyevna	
Nutq aktlarini o'rgatishda autentik materiallardan foydalanishning metodik imkoniyatlari (filologik yo'nalish talabalari misolida)	122
Fayzulloeva Chevar G'ayrat qizi	
Yangi O'zbekistonda talaba-yoshlarni milliy yuksaltirishda jadid-marifatparvarlari ilgari surgan g'oyalarning o'rni va roli	125
Mamadaliyev Abduvoxid Maxsitaliyevich	
Gimnastikaning O'zbekistonga kirib kelish va rivojlanish tarixi	128
N. Q. Mamasidova	
Uglevodorodlar tarkibini aniqlashda massa ulushiga asoslangan refleksiv yondashuv (7-9-sinflar misolida)	131
Maxamadiyev Sharofiddin Jumaboyevich, Smanova Zulayxo Asanaliyevna	
Screencasting materiallarini yaratish va ularni o'quv jarayonida qo'llash	134
Maxmudova Dilfuza Meliyevna, Ergashov Niyozxon Ilyozxon o'g'li	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda so'z shakllanishini psixolingvistik asoslari	137
Moxirabonu G'aniyeva Adxam qizi	
Maktabgacha ta'limdagi muammolar va yechimlar: o'zbekiston respublikasi tajribasi	140
N. Sh. Miryusupova	
Interaktiv kartografik resurslar va ularning ta'lim jarayonida qo'llanilishining didaktik, kognitiv hamda metodik asoslari	143
Olimova Aziza Abdullayevna	
Mentorlik tizimining tarixiy ildizlari va rivojlanish bosqichlari	147
Oxunova Dilnoza Qaxxorjonovna, Abdumannonova Durdonaxon Shuxratjon qizi	
Talabalarining psixologik holati va stress omillarining prokrastinatsiyaga ta'siri hamda mustaqil ta'lim faoliyatini qo'llab-quvvatlash usullari	150
Razakov Farxod Kuvondikovich, Rajabov Hikmat Toshevich	
Talabalarni stulda o'tirgan qiyofachi portreti ranglavhasini ishlashga o'rgatish metodikasi	154
Sadatov Chori Xolmuradovich	
Organik kimyo fanini o'qitishda teskari ta'lim va texnologiyalarning ahamiyati	158
Umrbekova Maftuna Ulug'bek qizi, Babanazarova Ayzada Omirbaevna, Abdulkakimova Gulziyba Ziyatdinovna	
Duduqlanishni bartaraf etishda kompleks metodlarini qo'llashning samaradorligi	162
Xasanova Barnoxon Abdusattor qizi	
Shaxsga yo'naltirilgan yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarning pedagogik kompetentligini takomillashtirish	165
Xolbozorova Nasiba Xolbozar qizi	
Проектирование персонализированных образовательных сценариев в дошкольном образовании средствами генеративного искусственного интеллекта	168
Пак Диана Александровна	
Bo'lajak pedagoglarni tayyorlashda STEAM yondashuvining roli	170
Atenov Jandarbek Dayrabay o'g'li	
Innovatsion ta'lim muhitida talabalarining kasbiy muloqot kompetensiyalarini rivojlantirishning pedagogik asoslari	173
Bo'ltakov Sanjarbek Xazratqul o'g'li	
Alohida ta'lim ehtiyojlari mavjud bo'lgan bolalar uchun inklyuziv ta'lim tizimining ahamiyati	176
Mehmonova Nodiraxon Yusufxon qizi	

Duduqlanish nutq kamchiligini korrektsiyalashning maxsus va integratsiyalashgan texnologiyalarini rivojlantirish.....	180
Boxodirova Gulasalxon Ibrohimovna	
Эссе как инструмент формирования и диагностики компетенций в системе высшего образования .	184
Шейхмамбетов Сервер Рефикович	
Matallar va folklor hikoyalari: maktabgacha ta'lim tashkilotlarida interaktiv dars texnologiyalari.....	188
Azimova Nodira Hikmatovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda jismoniy sifatlarni rivojlantirish va ularni sportga yo'naltirishning pedagogik asoslari.....	191
Norboyev Komiljon Jurakulovich, Rustamova Kamola Xayrulla qizi	
Oliy ta'lim muassasalarida ijtimoiy-gumanitar fanlarning o'qitilishining ahamiyati.....	194
Burkhanova Sabo Tulanovna	
Oliy ta'lim muassasalarida O'zbekistonning eng yangi tarixini o'qitishning metodologik asoslari va muammolari	197
Norbutayeva Guzal Abdig'ofurovna	
Ta'lim tashkilotlarida sifadni boshqarish jarayonlarini tizimli rejalashtirishning nazariy va amaliy asoslari.....	200
Abdurashit Karimovich Avliyakov	
Tarbiya darslari samaradorligini oshirishda abdulla avloniy pedagogik hikmatlaridan foydalanishni metodik tashkil etish.....	204
Daliyeva Eliza Zokir qizi	
Badiiy-tarixiy meros asosida bo'lajak pedagoglarning refleksiv tafakkuri va kasbiy identifikatsiyasini rivojlantirish	207
Qodirova Mavluda Maxodir qizi	
Adabiyot darslarida lirik asarlarni vizual yondashuvlar asosida o'qitish usullari.....	210
Sobitova Mahmudaxon Shuxratbek qizi	
ESG tamoyillarini ta'lim tizimiga joriy etish orqali talabalarda ekologik, ijtimoiy va boshqaruv ko'nikmalarini shakllantirish	216
Tursunova Shahzoda Baxromovna	
Социально-психологические факторы нарушения психологического здоровья в семье	219
Гулру Тургунова	
O'zini tarbiyalash (self-development) g'oyasining Ibn Sino ta'limotidagi o'rni	229
Usmanova E'zoza Zokirjonovna	
Оценка динамики физиологических показателей волейболистов 12–16 лет в предсоревновательный и соревновательный периоды.....	234
Умматалиева Шерзода Шерали угли	
Individual sport turlarida sportchilarning natijadorlik kompetensiyasini motivatsion omillar asosida shakllantirish.....	239
Baratov Nasriddin Karshibayevich	
O'smirlarda internetdan ortiqcha foydalanishning psixologik oqibatlarini	243
Fayziyeva Nodira Sobirovna	
Transakt analiz: shaxslararo muloqotni tahlil qilishning nazariy va amaliy asoslari	247
Nilufar Sayfidinovna Sangirova	
Inklyuziv ta'lim jarayonini boshqarish mexanizmlarini rivojlantirish (umumiy o'rta ta'lim maktablari misolida)	252
Abdug'aniyev Abdurauf Abdumannonovich	
O'zbek milliy kurashining tarixiy rivojlanish bosqichlari va uning yoshlar tarbiyasidagi pedagogik ahamiyati.....	257
Xomudjonova Feruza Komiljon qizi, Almardanov Xasan Asqarovich	
Belbog'li kurashning shakllanishi va rivojlanish tarixi: jismoniy tarbiya tizimidagi o'rni va metodik imkoniyatlari	261
Xomudjonova Feruza Komiljon qizi, Norqizilov Muxammadbek Sherali o'gli	

Dzyudo kurashining tarixiy evolyutsiyasi va uning ta'lim jarayonida kompetensiyaviy yondashuv asosida qo'llanishi	265
<i>Xomudjonova Feruza Komiljon qizi, Norqobilov Jamshid G'ulomovich</i>	
Dzyudo kurashining tarixiy evolyutsiyasi va uning ta'lim jarayonida kompetensiyaviy yondashuv asosida qo'llanishi	270
<i>Xomudjonova Feruza Komiljon qizi, Nurullayev Fazliddin Murodulla o'gli</i>	
Raqamli muhitda shaxs xulq-atvori dinamikasi (bolalik va o'smirlilik misolida)	275
<i>Raimdjanov Mirkarim Tolibjon o'g'li</i>	
O'quvchilarning intellektual qobiliyatlarini oshirishning pedagogik va psixologik asoslari	278
<i>Suvanova Baxtigul Baxridinovna</i>	
Xalqaro tajriba asosida o'quvchilarda tadbirkorlik ko'nikmalarini shakllantirish mexanizmlari	283
<i>Azimov I. T., Mirzayeva N. I.</i>	
Boshlang'ich sinflarda ingliz tili o'qitishda didaktik vositalardan foydalanish	288
<i>Ziyaboyeva Sevara Saydullayevna</i>	
Yuqori malakali o'rta masofaga yuguruvchilarning jismoniy rivojlanish dinamikasi	292
<i>Nazarov Nuriddin Baxranovich</i>	
Maktab direktorining partisipativ boshqaruv faoliyatida qarorlar qabul qilish jarayonida ishtirokchilarning roli	297
<i>Jabborova Yulduzxon Hasan qizi</i>	
Tibbiyotda nizoli vaziyatlar va ularni bartaraf etish usullari	301
<i>Olimova Dono Shakirovna, Baxtiyorova Shahnoza Mansurbekovna</i>	
Ichki kasalliklarni tashxislashda klinik fikrlashning o'rni	304
<i>Tilavova Muqaddas, Hasanova Munisa, Mamatqulova Fayzo, Hakimova Xonbuvi Hakimovna</i>	
Транснациональные компании и проблема суверенитета национального государства	307
<i>Ф. Равшанов, Л. Сохибова</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarda o'quv-biluv faoliyati motivatsiyasini rivojlantirishning pedagogik ahamiyati	311
<i>Muhammadiyeva Manzura Maratovna, Musulmonova Sabrina Akmal qizi</i>	
Texnologik ta'limda xorijiy tajriba	316
<i>Lochinbek Abdirasulov</i>	
Talabalarda ilmiy-tadqiqot ko'nikmalarini rivojlantirishning nazariy-metodologik asoslari	319
<i>Saffarova Mohidil Axmadovna, Mustafayeva Feruza Anvar qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ona tili darslaridagi asosiy resurslari: "ona tili" darsligi, mashq daftari, o'qituvchi kitobi ta'lim samaradorligini oshirishning muhim omili sifatida	324
<i>Soatova Hilola Shuhrat qizi</i>	
Harbiy vatanparvarlik tarbiyasi – zamonaviy jamiyat taraqqiyotining muhim omili sifatida	328
<i>R. D. Mustayev, H. F. Abduvositov</i>	
Русскоязычная литература Узбекистана современного периода: проблематика, поэтика и художественный анализ	332
<i>Чернова Татьяна Алексеевна</i>	
O'smirlar orasida tengdoshlar bosimi va uning psixologik ta'siri	335
<i>Toshpo'latova O'g'iloy Baxtiyor qizi</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarning maktabgacha yoshdagi bolalarda iste'mol madaniyatini shakllantirish jarayonida targeting yondashuvining pedagogik nazariy asoslari	339
<i>D. G. Umnov</i>	
Ona tili darslarini ikkinchi til tamoyillari asosida tashkil etish masalalari	344
<i>Maxkamova Guluzroxon Abdumutalibovna</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida mustaqil ishlarni pedagogik jihatlardan tashkil etishning nazariy va amaliy aspektlari	347
<i>Mahkamov Mahammadjon Dadajonovich</i>	
Boshlang'ich sinflarda interfaol metodlar asosida dars jarayonini takomillashtirish metodikasi	351
<i>Muhammadjonova Durdonaxon Bahromjon qizi</i>	
Tarix darslarini modellashtirishda pedagogik metodlar tasnifi va ularning samaradorligi	354
<i>Ikrom Qodirov</i>	

Hadassah gospital maktabi modelining o'ziga xos xususiyatlari, pedagogik samaradorligi va uni O'zbekiston gospital maktablariga tatbiq etishning ahamiyati	357
<i>Abdullayev Aziz Habibullayevich, Ochilov Orazbek Qosim o'g'li, Alimova Dono Abbosxanovna</i>	
Davlat boshqaruvi tizimida korrupsiyaviy xavf-xatarlarni baholash va prognozlash metodologiyasi.....	361
<i>Amirxo'jayev Shukurjon Qurbonovich, Sotvoldiyev Akbarjon Umidjon o'g'li</i>	
Neyropedagogik yondashuv asosida o'quvchilarda pozitiv fikrlashni rivojlantirishning ilmiy-nazariy va amaliy asoslari	364
<i>Babakulova Dilnoza Ramazonovna</i>	
Boshlang'ich sinflarda nutqiy nuqsonlarning oldini olish va o'quvchilarning talaffuz madaniyatini shakllantirish metodikasi.....	367
<i>Baxtiyorova Nastarin Baxriddinovna, Daminova Dilbar Melimurodovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining bilim olishga qiziqishini oshirishda gamifikatsiya elementlaridan foydalanishning nazariy-metodik asoslari.....	370
<i>G'aniyeva Gulxayyo Islom qizi, Raxmatova Shaxlo Mansurovna</i>	
Ingliz tili darslarida kitobxonlik ko'nikmalarining o'ziga xosligi	373
<i>Jo'raboieva Turg'unoy Ikromjon qizi</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida lingvokognitiv kompetentlikni rivojlantirishning didaktik tizimi.....	377
<i>Kozimova Sadoqat</i>	
Umumta'lim maktablarida tabiiy fanlar (science)ni o'qitish orqali ekologik savodxonlikni shakllantirishning pedagogik asoslari	380
<i>Majitov Turg'unali Anvar o'g'li</i>	
Oilaviy munosabatlarda manipulyativ muloqot indikatsiyasi: psixologik tahlil va eksperimental natijalar.....	383
<i>Nishanova Zulfizar Yashin qizi</i>	
Bo'lajak mutaxassislarining kasbiy tayyorgarligini takomillashtirishda raqamli ta'lim texnologiyalarining o'rni.....	386
<i>Nurulloev Firuz No'monjonovich</i>	
Talabalarining kasbiy kompetensiyalarini shakllantirishning tarixiy-pedagogik asoslari (ma'rifatparvar mutafakkirlar merosi misolida).....	390
<i>Sabirov Kaxramon Bektursun o'g'li</i>	
Maktabgacha ta'lim yoshidagi 5-6 yoshli bolalarda muammoli vaziyatlarni mustaqil yechish qobiliyatini shakllantirish metodikasini takomillashtirish.....	393
<i>Tillayeva Vasila O'ktam qizi</i>	
Kritik fikrlash kompetensiyasining pedagogik va didaktik mazmuni	398
<i>Tursunaliyev Shaxzod Sherali o'g'li</i>	
Kurashchi qizlarning texnik harakatlarini kinematik va kinetik modellashtirish	402
<i>Xomudjonova Feruza Komiljon qizi</i>	
Oliy ta'limda ishga doir muloqot asoslari fanini o'qitish orqali talabalarining og'zaki fikrlash va nutq faoliyatini rivojlantirish	406
<i>Yuldasheva Dilnoza Bekmurodovna</i>	
Роль онлайн-платформ и образовательных сервисов в формировании ответственности студентов.....	409
<i>Гуламов Жасур Баходирович</i>	
Изучение изменений полярного переключения негативных и позитивных эмоций средового воздействия в процессе развития/реабилитации механизмов эмпатии	413
<i>Ягудин Дмитрий Рустамович</i>	

BO'LAJAK MUTAXASSISLARNING KASBIY TAYYORGARLIGINI TAKOMILLASHTIRISHDA RAQAMLI TA'LIM TEXNOLOGIYALARINING O'RNI

Nurulloyev Firuz No'monjonovich

Buxoro davlat universiteti Axborot tizimlari va
raqamli texnologiyalar kafedrasida dotsenti, p.f.f.d. (PhD)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4361-2966>

Annotatsiya: Mazkur maqolada bo'lajak mutaxassislarning kasbiy tayyorgarligini takomillashtirishda raqamli ta'lim texnologiyalarining o'rni tahlil qilingan. Zamonaviy oliy ta'lim muassasalarida raqamli transformatsiya jarayonlari, xususan, LMS platformalari (Moodle, Open edX), mobil ta'lim va sun'iy intellekt vositalarining qo'llanilishi ko'rib chiqilgan. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, raqamli texnologiyalarni ta'lim jarayoniga integratsiya qilish bo'lajak mutaxassislarning kasbiy kompetensiyalarini shakllantirish samaradorligini oshirib, ularning mehnat bozori talablariga moslashuvchanligini ta'minlaydi. Shuningdek, maqolada raqamli ta'lim muhitida o'qituvchilarning kasbiy rivojlanishi va ularning raqamli kompetensiyalarini takomillashtirish masalalari ham yoritilgan.

Kalit so'zlar: raqamli ta'lim texnologiyalari, kasbiy tayyorgarlik, LMS, Moodle, raqamli kompetensiya, mobil ta'lim, sun'iy intellekt.

Abstract: This article analyzes the role of digital educational technologies in improving the professional training of future specialists. The digital transformation processes in modern higher education institutions, in particular the use of LMS platforms (Moodle, Open edX), mobile learning, and artificial intelligence tools, are considered. The results of the study show that the integration of digital technologies into the educational process increases the effectiveness of the formation of professional competencies of future specialists and ensures their adaptability to labor market requirements. The article also covers the issues of professional development of teachers in a digital educational environment and the improvement of their digital competencies.

Key words: digital educational technologies, professional training, LMS, Moodle, digital competence, mobile learning, artificial intelligence.

Аннотация: В данной статье анализируется роль цифровых образовательных технологий в совершенствовании профессиональной подготовки будущих специалистов. Рассматриваются процессы цифровой трансформации в современных высших учебных заведениях, в частности использование платформ LMS (Moodle, Open edX), мобильного обучения и инструментов искусственного интеллекта. Результаты исследования показывают, что интеграция цифровых технологий в образовательный процесс повышает эффективность формирования профессиональных компетенций будущих специалистов и обеспечивает их адаптацию к требованиям рынка труда. В статье также рассматриваются вопросы профессионального развития преподавателей в цифровой образовательной среде и повышения их цифровых компетенций.

Ключевые слова: цифровые образовательные технологии, профессиональная подготовка, LMS, Moodle, цифровая компетенция, мобильное обучение, искусственный интеллект.

KIRISH

Jahon ta'lim tizimida kechayotgan global transformatsiya jarayonlari oliy ta'lim oldiga yangi vazifalarni qo'yimoqda. Raqamli iqtisodiyot va Sanoat 4.0 sharoitida bo'lajak mutaxassislarning kasbiy tayyorgarligiga qo'yiladigan talablar tubdan o'zgarib, ular nafaqat fundamental bilimlarga, balki raqamli kompetensiyalarga ham ega bo'lishlari zaruratga aylanmoqda. Ayniqsa, so'nggi yillarda yuz bergan geosiyosiy o'zgarishlar ta'lim jarayonlarini raqamlashtirishni jadallashtirib, masofaviy va aralash ta'lim modellarining keng joriy etilishiga turtki bo'ldi. Raqamli ta'lim texnologiyalari deganda ta'lim jarayonida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish, elektron ta'lim resurslarini yaratish va ulardan foydalanish, masofaviy ta'lim platformalari, mobil ilovalar, sun'iy intellekt vositalari va boshqa zamonaviy texnologik yechimlar majmui tushuniladi. Ushbu vosi-

talar ta'lim jarayonining barcha ishtirokchilari – talabalar, o'qituvchilar va ma'muriy xodimlar o'rtasida samarali hamkorlikni ta'minlab, ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiladi.

Mazkur tadqiqotning dolzarbligi shundaki, bugungi kunda ko'plab oliy ta'lim muassasalari raqamli texnologiyalarni joriy etishda turli qiyinchiliklarga duch kelmoqda. Jumladan, o'qituvchilarning raqamli kompetensiyalari yetarli darajada rivojlanmaganligi, moddiy-texnika bazasining zaifligi, raqamli ta'lim resurslarining sifat darajasi pastligi kabi muammolar mavjud. Shu bois, bo'lajak mutaxassislarining kasbiy tayyorgarligini takomillashtirishda raqamli ta'lim texnologiyalarining imkoniyatlari va ulardan samarali foydalanish mexanizmlarini ilmiy asosda o'rganish muhim ahamiyat kasb etadi. Tadqiqotning maqsadi – bo'lajak mutaxassislarining kasbiy tayyorgarligini takomillashtirishda raqamli ta'lim texnologiyalarining o'rni va ahamiyatini aniqlash, mavjud muammolarni tahlil qilish hamda ularni bartaraf etish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot davomida bir qator nazariy va empirik metodlardan foydalanildi. Nazariy metodlar sifatida ilmiy-pedagogik adabiyotlarni tahlil qilish, taqqoslash, umumlashtirish va tizimlashtirish usullari qo'llanildi. Xususan, raqamli ta'lim texnologiyalari va ularning kasbiy tayyorgarlik jarayoniga ta'siri bo'yicha xorijiy va mahalliy tadqiqotchilarning ilmiy ishlari o'rganildi. Empirik metodlar doirasida bir qator oliy ta'lim muassasalarida Moodle platformasidan foydalanish tajribasi qiyosiy tahlil qilindi. Shuningdek, 2025-yilgi xalqaro tadqiqotlar doirasida turli oliy ta'lim muassasalarida raqamli texnologiyalarni joriy etish holati o'rganilib, talabalarining raqamli vositalardan foydalanishga tayyorlik darajasi baholandi. Bundan tashqari, Efiopiya Mekelle universiteti texnologiya institutida o'tkazilgan besh kunlik trening dasturi natijalari, Germaniya-Iordaniya universitetida E-Certificate dasturi doirasida o'qituvchilarning raqamli kompetensiyalarini rivojlantirish tajribasi hamda Indoneziyaning Semarang davlat universitetida mobil ta'limga asoslangan o'quv tizimining samaradorligi bo'yicha o'tkazilgan ADDIE modeli asosidagi tadqiqot natijalari tahlil qilindi. Online Learning Consortium tomonidan 2025-yil avgust oyida o'tkazilgan so'rov natijalari (n=14) ham tadqiqotning empirik asosini boyitdi. Mazkur so'rovda oliy ta'lim muassasalarida yangi ishga qabul qilingan xodimlarning raqamli kompetensiyalari va ularning mehnat bozori talablariga muvofiqligi baholandi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot davomida olingan natijalar raqamli ta'lim texnologiyalarining bo'lajak mutaxassislar kasbiy tayyorgarligiga ta'sirini bir qancha jihatlarida namoyon etdi. LMS platformalarining samaradorligi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, Moodle, Open edX kabi LMS platformalari bo'lajak mutaxassislarining kasbiy kompetensiyalarini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Oliy ta'lim muassasalarida o'tkazilgan tadqiqotda Moodle platformasining interaktiv vositalari (viktorinalar, forumlar, videoma'ruzalar) ta'lim sifatini sezilarli darajada oshirishi va talabalarni o'quv jarayoniga faol jalb etishi aniqlandi. Raqamli va integratsiyalashgan raqamli muhitni taqqoslash shuni ko'rsatdiki, integratsiyalashgan muhit turli o'quv vositalarini birlashtirish, materiallarni real vaqt rejimida moslashtirish va interaktivlikni ta'minlash imkoniyati bilan samaraliroq hisoblanadi. O'qituvchilarning raqamli kompetensiyalari. Oliy ta'lim muassasalarida 38 nafar professor-o'qituvchi ishtirokida o'tkazilgan trening dasturi natijalariga ko'ra, o'qituvchilarning Open edX va Moodle platformalarida ishlash ko'nikmalarini shakllantirish ularning raqamli ta'lim berish salohiyatini oshirgan. Ushbu trening ta'lim sifatiga ijobiy ta'sir ko'rsatib, o'qituvchilarning raqamli kompetensiyalari rivojlanishiga xizmat qilmoqda.

Germaniya-Iordaniya universitetidagi E-Certificate dasturi esa o'qituvchilarning raqamli pedagogika, instruksional dizayn va baholash sohasidagi ko'nikmalarini rivojlantirishga qaratilgan modulli dastur sifatida samarali natijalar berdi. Mazkur dastur Moodle platformasida o'z-o'zidan o'rganish formatida tashkil etilib, video darslar, interaktiv mashg'ulotlar va amaliy topshiriqlarni o'z ichiga olgan.

Mobil ta'lim texnologiyalari. Indoneziyada 230 nafar kasb-hunar ta'limi o'qituvchilari ishtirokida o'tkazilgan tadqiqotda mobil ta'limga asoslangan o'quv tizimining samaradorligi yuqori ekanligi aniqlangan. ADDIE modeli asosida ishlab chiqilgan tizimda o'qituvchilarning kasbiy kompetensiyalari baholangan bo'lib, oldingi test natijalari (15,62) keyingi test natijalariga (18,84) nisbatan sezilarli o'sishni ko'rsatdi. N-Gain ko'rsatkichi 0,74 ni tashkil etib, bu yuqori samaradorlik darajasidan dalolat beradi. Shuningdek, ishtirokchilarning 90 foizi tizimni "juda qiziqarli" deb baholagan. Raqamli kompetensiyalardagi bo'shliqlar. Online Learning Consortium tomonidan o'tkazilgan so'rov natijalari yangi ishga qabul qilingan xodimlarning raqamli kompetensiyalarida sezilarli bo'shliqlar mavjudligini ko'rsatdi.

Respondentlarning 79 foizi LMS platformalarida ishlash ko'nikmalarining yetarli emasligini, 64 foizi authoring vositalari (Articulate, Adobe Captivate) bo'yicha bilimlar zaifligini, 57 foizi esa sun'iy intellekt vositalaridan foydalanish malakalari pastligini qayd etgan. Shuningdek, respondentlarning 50 foizi ma'lumotlar analitikasi sohasida kompetensiyalar yetishmasligini ta'kidlagan. Ushbu muammolarni bartaraf etish uchun tashkilotlar

turli yondashuvlarni qo'llamoqda: ish joyida o'qitish (86 foiz), ichki seminarlar (71 foiz), mentorlik va hamkasblardan o'rganish (64 foiz), tashqi konferensiya va vebinarlar (57 foiz), hamda LinkedIn Learning yoki Skillsoft kabi platformalarga obuna (50 foiz). Raqamli texnologiyalarni joriy etish tendensiyalari. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, kelgusi 3-5 yil ichida ta'lim texnologiyalari sohasida quyidagi yo'nalishlar eng muhim ahamiyat kasb etadi: sun'iy intellekt asosida shaxsiylashtirilgan ta'lim (64 foiz), o'yinlashtirish (57 foiz), o'quv analitikasi (64 foiz) va ijtimoiy/hamkorlik asosidagi ta'lim (64 foiz). Kigali universitetida o'tkazilgan uch kunlik professional rivojlanish dasturida ham aynan shu yo'nalishlarga alohida e'tibor qaratilgan bo'lib, unda sun'iy intellekt vositalaridan ta'lim va tadqiqotda foydalanish, Moodle platformasini optimallashtirish, baholash usullarini takomillashtirish masalalari ko'rib chiqilgan. Olingan natijalar tahlili shuni ko'rsatadiki, raqamli ta'lim texnologiyalari bo'lajak mutaxassislarning kasbiy tayyorgarligini takomillashtirishda muhim omil hisoblanadi. Biroq ularni samarali joriy etish bir qator shartlarning bajarilishini talab etadi.

Raqamli muhitning integratsiyalashuvi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, oddiy raqamli muhitga nisbatan integratsiyalashgan raqamli muhit talabalarning kasbiy kompetensiyalarini shakllantirishda samaraliroq hisoblanadi. Bu holat raqamli vositalarning bir-biri bilan integratsiyalashuvi, ma'lumotlar almashinuvi va yagona ta'lim ekotizimining yaratilishi ta'lim jarayonining uzluksizligi va tizimlilikini ta'minlashi bilan izohlanadi. Xususan, Moodle platformasining forumlar, viktorinalar, videoma'ruzalar kabi interaktiv vositalari talabalarning nafaqat bilim olishi, balki tanqidiy va kreativ fikrlash qobiliyatlarini ham rivojlantiradi. O'qituvchilarning roli va tayyorgarligi. Raqamli texnologiyalarni joriy etish jarayonida o'qituvchilarning roli beqiyosdir. Mekelle universiteti va Germaniya-Iordaniya universiteti tajribalari shuni ko'rsatadiki, o'qituvchilarning raqamli kompetensiyalarini rivojlantirishga qaratilgan tizimli dasturlar ta'lim sifatiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Biroq Online Learning Consortium tadqiqoti ko'plab oliy ta'lim muassasalarida o'qituvchilarning raqamli kompetensiyalari hali ham yetarli darajada emasligini ko'rsatmoqda. Bu esa, o'z navbatida, talabalarning kasbiy tayyorgarligi sifatiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Ayniqsa, sun'iy intellekt vositalaridan foydalanish bo'yicha kompetensiyalarning pastligi (57 foiz respondent tomonidan qayd etilgan) jiddiy muammo hisoblanadi. Kigali universitetidagi trening dasturida sun'iy intellekt vositalariga alohida e'tibor qaratilgani va ishtirokchilarning bu boradagi bilim va ko'nikmalarini oshirishga harakat qilingani ijobiy tajriba sifatida baholanishi mumkin.

Mobil ta'lim imkoniyatlari. Mobil texnologiyalarning jadal rivojlanishi ta'lim jarayonida mobil ta'limdan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirmoqda. Indoneziya tajribasi mobil ta'limga asoslangan tizimlar o'qituvchilarning kasbiy kompetensiyalarini oshirishda yuqori samara berishini ko'rsatdi. Bu holat mobil ta'limning qulayligi, moslashuvchanligi va istalgan vaqtda, istalgan joyda ta'lim olish imkoniyati bilan izohlanadi. Ayniqsa, chekka hududlardagi ta'lim muassasalari uchun mobil ta'lim texnologiyalari resurslardan teng foydalanish imkoniyatini yaratadi.

Raqamli tengsizlik muammosi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, raqamli texnologiyalardan foydalanish imkoniyati barcha ta'lim muassasalari va talabalar uchun bir xil emas. Kontingent o'qituvchilar, yarim stavkada ishlaydigan xodimlar va kam resursli muassasalardagi xodimlar zaruriy dasturiy vositalar va treninglardan foydalanish imkoniyatiga ega emaslar. Bu esa raqamli tengsizlik muammosini keltirib chiqaradi va malakali kadrlar tayyorlashda adolatsizlikka sabab bo'ladi. Shu bois, raqamli texnologiyalarni joriy etishda tenglik va inklyuzivlik tamoyillariga alohida e'tibor qaratish zarur.

Ta'lim dasturlarining moslashuvi. Raqamli transformatsiya sharoitida ta'lim dasturlari ham o'zgarishi lozim. An'anaviy ta'lim dasturlari ko'pincha ma'lum bir vositalarga asoslangan bo'lib, texnologiyalarning tez o'zgarishi sharoitida eskirib qoladi. Shu bois, tadqiqotchilar transferable ko'nikmalar – dizayn tafakkuri, ma'lumotlar savodxonligi, raqamli kontent yaratish, turli platformalarda hamkorlik qilish va sun'iy intellektidan mas'uliyatli foydalanish kabi kompetensiyalarni rivojlantirishga e'tibor qaratish lozimligini ta'kidlaydilar. Bu yondashuv talabalarning texnologiyalar o'zgarishiga qaramay, mehnat bozorida raqobatbardosh bo'lib qolishlarini ta'minlaydi.

Akademik va sanoat hamkorligi. Raqamli kompetensiyalardagi bo'shliqlarni bartaraf etishning samarali yo'llaridan biri akademik tashkilotlar va sanoat o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytirishdir. Online Learning Consortium tadqiqoti ta'kidlashicha, oliy ta'lim muassasalari va ish beruvchilar o'rtasidagi yaqin hamkorlik o'quv dasturlarini birgalikda ishlab chiqish, mikrokvifikatsiyalar va vendor sertifikatlarini taklif qilish hamda uzluksiz professional ta'lim uchun tizimli yo'nalishlar yaratish imkonini beradi. Bu esa, o'z navbatida, bo'lajak mutaxassislarning mehnat bozori talablariga to'liq javob bera olishini ta'minlaydi.

Cheklovlar va kelgusidagi tadqiqot yo'nalishlari. Mazkur tadqiqot bir qator cheklovlarga ega.

Birinchidan, tahlil qilingan empirik ma'lumotlar asosan xorijiy oliy ta'lim muassasalari tajribasiga asoslangan bo'lib, O'zbekiston oliy ta'lim tizimidagi vaziyatni to'liq aks ettirmaydi.

Ikkinchidan, tadqiqotda foydalanilgan namunalar nisbatan kichik bo'lib, natijalarni umumlashtirishda ehtiyotkorlik talab etiladi. Uchinchidan, raqamli texnologiyalarning ta'lim sifatiga ta'sirini baholashda uzoq muddatli dinamik kuzatuvlar o'tkazilmagan.

Kelgusidagi tadqiqotlarda quyidagi yo'nalishlarga e'tibor qaratish maqsadga muvofiq: sun'iy intellekt vositalarining bo'lajak mutaxassislarning kasbiy kompetensiyalariga ta'siri, raqamli ta'lim texnologiyalarining turli soha mutaxassislari tayyorlashdagi o'ziga xosliklari, raqamli tengsizlikni bartaraf etish mexanizmlari, shuningdek, O'zbekiston oliy ta'lim muassasalarida raqamli texnologiyalarni joriy etish holati va samaradorligi.

XULOSA

Bo'lajak mutaxassislarning kasbiy tayyorgarligini takomillashtirishda raqamli ta'lim texnologiyalarining o'rni va ahamiyatini o'rganish bo'yicha olib borilgan tadqiqot natijalari quyidagi xulosalarni chiqarish imkonini beradi:

Birinchidan, raqamli ta'lim texnologiyalari, xususan, LMS platformalari (Moodle, Open edX), mobil ta'lim ilovalari va sun'iy intellekt vositalari bo'lajak mutaxassislarning kasbiy kompetensiyalarini shakllantirishda muhim omil hisoblanadi. Integratsiyalashgan raqamli muhit talabalarning nafaqat bilim olishi, balki tanqidiy va kreativ fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishga ham xizmat qiladi.

Ikkinchidan, raqamli texnologiyalarni ta'lim jarayoniga muvaffaqiyatli joriy etishning asosiy shartlaridan biri – o'qituvchilarning raqamli kompetensiyalarini tizimli rivojlantirishdir. O'qituvchilarning raqamli pedagogika, instruksional dizayn va sun'iy intellekt vositalaridan foydalanish ko'nikmalarini shakllantirishga qaratilgan dasturlar ta'lim sifatiga bevosita ta'sir ko'rsatadi.

Uchinchidan, mobil ta'lim texnologiyalari ta'lim olish imkoniyatlarini kengaytirib, istalgan vaqtda va istalgan joyda o'qish imkonini beradi. Ayniqsa, chekka hududlardagi ta'lim muassasalari uchun mobil ta'lim resurslaridan teng foydalanish imkoniyatini yaratishda muhim rol o'ynaydi.

To'rtinchidan, raqamli kompetensiyalardagi bo'shliqlarni bartaraf etish uchun oliy ta'lim muassasalari va ish beruvchilar o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytirish, o'quv dasturlarini mehnat bozori talablariga moslashtirish hamda uzluksiz professional ta'lim tizimini yaratish zarur.

Beshinchidan, raqamli texnologiyalarni joriy etishda tenglik va inklyuzivlik tamoyillariga alohida e'tibor qaratish lozim. Barcha ta'lim muassasalari va talabalarning raqamli resurslardan foydalanish imkoniyatini ta'minlash raqamli tengsizlikni bartaraf etishning muhim shartidir.

Xulosa qilib aytganda, raqamli ta'lim texnologiyalari bo'lajak mutaxassislarning kasbiy tayyorgarligini takomillashtirishning muhim vositasi bo'lib, ularni samarali joriy etish oliy ta'lim muassasalarining strategik ustuvor yo'nalishlaridan biri bo'lishi lozim. Bu esa, o'z navbatida, mamlakatimizning raqobatbardosh kadrlar salohiyatini oshirishga va iqtisodiyotning real sektori ehtiyojlarini qondirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Mekelle University. (2026). EIT-M Certifies 22 Staff in Open edX & Moodle for Enhanced Teaching & Student Assessment. <https://mu.edu.et/index.php/news/eit-m-certifies-22-staff-in-open-edx-moodle-for-enhanced-teaching-student-assessment>
2. Sylenko, Y., Tsehelnik, T., Golikova, O., Briukhovetska, I., Patlaichuk, O., & Kozlov, Y. (2025). Formation of key competencies of future specialists in an integrated-digital environment: The experience of using interactive Moodle tools. 16th International Scientific and Practical Conference "Environment. Technology. Resources", Rezekne, Latvia.
3. German Jordanian University. (2026). E-Certificate Program. Center for E-Learning and Academic Performance Improvement. <https://gju.edu.jo/content/e-certificate-21696>
4. Maheswari, Z. A., Kusumawardani, R., & Hudallah, N. (2024). Development of a mobile learning-based education and training system to improve professional competence of vocational high school teachers. Jurnal Vocational Care and Education, 9(1). <https://doi.org/10.15294/jvce.v9i1.25530>
5. University of Kigali. (2026). Professional Development Workshop on Effective Teaching in the Digital Era. <https://uok.ac.rw/news/professional-development-workshop-on-effective-teaching-in-the-digital-era/>
6. Miller, C. (2025). August 2025 Snap Survey Results – Current Trends in the Ed Tech Landscape. Online Learning Consortium. <https://onlinelearningconsortium.org/olc-insights/2025/09/august25-snap-survey/>
7. Transformative Digital Pedagogies for Higher Education. (2025). The training program was delivered, what now? <https://transformative-pedagogies.univ-tech.eu/the-training-program-was-delivered-what-now>

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №3(2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.